

A Kúria a dr. Lovácsiné dr. Takács Katalin ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., IV.r. felpereseknek a dr. Csapláros Diána jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 2.M.557/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.20.710/2013/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.20.710/2013/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi tizenöt napos határidővel az I.r. és a IV.r. felperest fejenként 15.000 (tizenötezer) forint, míg a II.r. és a III.r. felperest fejenként 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költség alperes javára történő megfizetésére.

Kötelezi I.r. és a IV.r. felperest fejenként 135.000 (egyszázharmincötezer) forint, míg a II.r. és a III.r. felpereseket fejenként 210.000 (kettőszáztízezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték állam javára felhívásra történő megfizetésére.

I n d o k o l á s

A felperesek keresete az I.r. felperes férje, a II.r. - III.r. felperes édesapja, a IV.r. felperes fia, D-GY. 2010. szeptember 27-ei munkabalesetben történő elhalálozásából eredő nem vagyoni kára megtérítésére irányult fejenként 3.000.000 forint összegben.

A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.557/2011/42. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperesek javára személyenként 1.500.000 forint és ennek 2010. szeptember 27-étől járó késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan a kereseteket elutasította. Megállapította, hogy a felek a perköltségeiket maguk viselik. Kötelezte a felpereseket az állam javára 90.000 forint kereseti illeték, az alperest 360.000 forint kereseti illeték és 351.458 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek hozzátartozója által a munkáltató megbízása alapján vezetett F.R. típusú szolgálati gépkocsi a hibaelhárítási helyről a szolgálati helyre menet közben 2010. szeptember 27-én 0 óra 10 perckor a főúton F-K. között frontálisan ütközött a szemből érkező kamionnal. Az ütközés következtében a gépkocsi utasa a helyszínen, a felperesek hozzátartozója a kórházba szállítás után meghalt.

A munkaügyi bíróság a Nyíregyházi Városi Bíróság 14.B.2383/2010/2. számú ítélete, és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.87/2011/9. számú ítélete alapján megállapította, hogy a baleset bármelyik gépjármű szabályos közlekedése mellett nem következett volna be. A veszélyhelyzetet az elhunyt teremtetette meg azáltal, hogy az ütközést megelőzően legalább 5 másodperccel járműve egy részével a kamion vezetője haladási irányát tekintve a

másik sávot is igénybe vette, aki maga is kitérésí szándéktól vezetve igénybe vette a bal forgalmi sáv egy részét, sebességét csökkentve. Ennek ellenére 42 km/óra sebességgel ütközött az időközben sávjába visszatérni igyekvő F. terepjáróval. Az éjszakai órákra tekintettel mindkét jármű vezetője az útszakasz középvezonát mintegy „meglovagolva” közlekedett egymás felé, és ebben a nyomvonaltban történt az ütközés. Mindkét gépkocsivezető megszegte a KRESZ 25. § (2) bekezdésében írt rendelkezést, amikor nem jobbra tartva közlekedtek a közúti forgalomban.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperesek az elhunyt D.GY. személyében támaszukat veszítették el.

A perben lefolytatott igazságügyi és pszichológus orvosszakértői vélemény alapján rögzítette, hogy az I.r. felperesnél közepes lehangoltsággal járó epizódot, valamint alkalmazkodási zavart véleményeztek a pszichiátrián. A pszichés eredetű megbetegedései alapján 15 % össz-szervezeti egészségkárosodás állapítható meg okozati összefüggésben D.GY. halálával. A gyógyszeres kezelés indokolt és javasolt. A lelkiállapotában rövid távon javulás nem várható.

A II.r. felperesnél lehangoltsággal járó ideggyengeség és szorongás véleményezhető, amelyre gyógyszerek szedése javasolt. A pszichiátriai betegsége és a gyógyszerek szedése között okozati összefüggés állapítható meg. Számára pszichoterápiás kezelés lenne javasolt. Pszichés állapota személyiségének fejlesztése hiányában tartósnak, véglegesnek tekinthető. Az apai tekintély és támogatás elvesztése alapvető motivációs hiányt jelent az életvitelében.

A III.r. felperesnél lehangoltsággal járó ideggyengeség véleményezhető, amelyre gyógyszer szedését javasolták. Állapota pszichoterápiás támogatást igényelne. A feladatait kisebb nehézségekkel, de ellátja, a lelkiállapotában pozitív változásra mindenképpen számítani lehet.

A IV.r. felperesnél szorongás, nyugtalanságérzet, lehangoltsággal járó ideggyengeség véleményezhető, amelyre gyógyszereszedés indokolt. A pszichiátriai megbetegedései okozati összefüggésben állnak D.GY. halálával. Szorongásoldó és hangulatjavító szedése javasolt és indokolt, állapota pszichiátriai kezelést igényelne. Lelkiállapotában jelentős javulás nem várható, a gyógyszeres terápia enyhítheti a tüneteit.

A munkaügyi bíróság az 1992. évi XXII. tv. (régi Mt.) 174. § (1) - (4) bekezdés, 177. § (2) bekezdés, 181. § (1) bekezdés, valamint a Pp. 163. § (2) bekezdés, 164. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés alapján hozta meg a döntését figyelemmel az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI.1.) AB határozatára, a BDT 2003.906. számú döntésre, a BH.2003.129., 2001.246. számú eseti döntésekre, és az MK. 29. számú állásfoglalásra.

Megállapította, hogy az alperes D.GY. munkaviszonyával összefüggésben a hozzátartozóknak a bekövetkezett káraiért helytállni tartozik.

Álláspontja szerint a perbeli baleset bekövetkeztében a néhai D.GY.

is közrehatott. Mindkét gépjárművezető megszegte a KRESZ szabályait. Szabályos közlekedés esetén a baleset nem következett volna be, a néhai D.GY. közrehatása a perbeli balesetben 50 %. Erre tekintettel kötelezte az alperest a felperesek javára személyenként 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, a Ptk. 301. §-ban foglalt késedelmi kamattal növelt összegű megfizetésére.

A felperesek és az alperes fellebbezése folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.20.710/2013/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a nem vagyoni kártérítés összegét az I.r. és a IV.r. felperes esetében fejenként 1.650.000 forintra felemelte, a II.r. és a III.r. felperesek esetében fejenként 900.000 forintra leszállította. A felperesek által fizetendő kereseti eljárási illeték összegét az I.r. és a IV.r. felperes esetében fejenként 75.900 forintra leszállította, a II.r. és a III.r. felperes esetében fejenként 132.900 forintra felemelte. Az alperes által fizetendő kereseti eljárási illeték összegét 302.400 forintra, a megtérítendő, előlegezett költség összegét 147.608 forintra leszállította. Kötelezte a felpereseket fejenként 36.700 forint, a II.r. és a III.r. felperest fejenként 65.225 forint előlegezett költség megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte felpereseket fejenként 108.000 forint, a II.r. és a III.r. felperes fejenként 156.000 forint, az alperes 432.000 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére. Megállapította, hogy a felek a másodfokú perköltségüket maguk viselik.

A törvényszék a fellebbezéseket részben találta alaposnak. Rögzítette, hogy a büntetőeljárásban az elsőfokú bíróság a vádlottra kedvezőbb 40-60 %, míg a másodfokú bíróság a vádlottra terheesebb 60-40 %-os arányban döntött a perköltség viseléséről, azonban a büntetőeljárásban született ítélet a közrehatás mértékének megállapítása kapcsán a munkaügyi perben eljáró bíróságot nem köti.

Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az elhunyt D.GY. közrehatása a baleset bekövetkezésében 50 %-os mértékű. A szakértői véleményből megállapítható volt, hogy mindkét gépkocsivezető közlekedési szabályt sértett, és amennyiben nem történik közlekedési szabálysértés bármelyikük részéről, úgy a baleset nem következik be. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg az elhunyt hozzátartozó közrehatásának mértékét.

A törvényszék álláspontja szerint a felpereseket ért személyi sérelem súlyát, nagyságát, hatását és következményeit kellett vizsgálni, és figyelembe kellett venni az elhunyt hozzátartozó közrehatását is.

A felperesek pszichés állapotában az elhunyt hozzátartozójuk halála különböző mértékben eredményezett lelki sérülést: az I.r. és a IV.r. felperes pszichés megbetegedése 15 %, a II.r. és a III.r. felperesnél 8 % egészségkárosodást eredményezett.

A fentiek alapján a törvényszék a balesetkori ár- és értékviszonyokra, a balesetben elhunyt hozzátartozó közrehatásának

arányára és a szakértői véleményre figyelemmel határozta meg a felperesek nem vagyoni kártérítésének mértékét.

A felperesek felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet megváltoztatására, az alperes keresetük szerinti marasztalására irányult.

Hivatkozásuk szerint a felperesek súlyos traumát éltek át, melynek következményei visszafordíthatatlanok, kérelmüket jogalapjában megalapozta a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja. A 34/1992. (VI.1.) AB határozat alapján arra hivatkoztak, hogy a bíróságnak az összecszerűség meghatározásánál figyelemmel kell lenni az eset összes körülményeire, különös tekintettel a jogsértés tárgyi súlyára, a tényleges következményekre. A nem vagyoni hátrányok körében a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján külön bizonyítás nélkül is elfogadható az olyan hátrány bekövetkezése, amely köztudomású tényként értékelhető. Fogalmilag kizárt az összecszerűség konkrét bizonyítása, ehhez a bíróság mérlegelésére van szükség. A felperesek kereseti kérelme összecszerűségében nem eltúlzott figyelemmel a tanúvallomásokban, a felperesek nyilatkozataiban, a szakértői véleményben foglaltakra is.

Jogszabálysértésként az Mt. 174. § (1) bekezdésének megsértését jelölték meg. A munkáltatót objektív kárfelelősség terheli a munkaviszonnyal összefüggésben okozott károkért, ezért abban az esetben, ha a munkavállalót felróható közrehatás terheli, a baleset bekövetkezte tekintetében a felelősség megállapítására 70- 30 % mértékben kerül sor a munkáltatóra kedvezőtlenebb arányban. Vitatták a bíróság által megállapított 50 %-os mértékű munkavállalói közrehatást.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartására irányult a felperesek perköltségben marasztalásával.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslati kérelem, abban a törvény értelmében pontosan meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ebből következően nem felel meg a törvénynek a korábbi beadványokra (például a fellebbezésre) történő utalás, továbbá az, ha a felülvizsgálati érvelés a konkrét jogszabálysértést nem jelöli meg. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelemnek csak azon részét bírálhatta el, amelyek a jogszabálynak megfelelnek (BH.1995.99/2.), vagyis nem vonhatta vizsgálódási körébe sem a csak fellebbezésben hivatkozott, sem a felülvizsgálati kérelemben a jogszabálysértés megjelölésével alá nem támasztott előadást.

A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot

csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben jogszabálysértésként az Mt. 174. § (1) bekezdésére hivatkoztak, így a Kúria a jogerős határozatot csak e körben vizsgálhatta felül. A Pp. 206. § (1) bekezdés megsértésére hivatkozás hiányában a bizonyítékok mérlegelését nem érinthette, csak a felperesek által hivatkozott Pp. 163. § (3) bekezdése alkalmazásának szükségességét vizsgálhatta.

A felperesek alaptalanul hivatkoztak a Pp. 163. § (3) bekezdése megsértésére. A nem vagyoni hátrányok bekövetkezése nem minősül olyan, a Pp. 163. § (3) bekezdésében foglalt köztudomásúnak ismert ténynek, amelyeket a bíróságnak hivatalból figyelembe kell vennie. A munkáltató a nem vagyoni kárt is akkor köteles megtéríteni, ha a kártérítési felelősség feltételei fennállnak. Ennek hiányában sem vagyoni, sem nem vagyoni kártérítés megfizetésére nem köteles (BH.2000.510.).

A nem vagyoni kártérítésnél a károsultat ért hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlásként olyan kárösszeget kell megítélni, amely arányban áll az elszenvedett sérelemmel. Annak megítélésénél, hogy milyen mértékű lehet ez a kárösszeg, nem mellőzhető a károsult személyi körülményeinek részletes megismerése, és azoknak a konkrét sajátosságoknak az értékelése, amelyek megalapozzák az arányos és mértéktartó nem vagyoni kártérítés megállapítását. Magasabb összegű nem vagyoni kártérítést bizonyított, súlyos körülmények alapoznak meg (BH.2000.569.).

Erre tekintettel az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül folytattak le bizonyítást a felpereseket ért nem vagyoni hátrányok megállapítása érdekében.

A nem vagyoni kártérítés feltételeinek fennállása, a személyiségi jogsértés súlyossága és komolysága kérdésében az egyedi tényállások elbírálása során a bíróságnak kell állást foglalnia. Objektív mérce hiányában a bíróság mérlegelésén alapul a kár nagyságának megállapítása (BH.1998.99.).

Az eljáró bíróságok a bírói gyakorlatnak megfelelően vették figyelembe a nem vagyoni kár összegének megállapításakor az elhunyt károsult közreható magatartását [BH.2012.151., Mt. 181. § (1) bekezdés].

Helyesen értékelték a jogerős büntető ítélet megállapítását, miszerint mindkét gépkocsivezető KRESZ szabályszegésére vezethető vissza a baleset bekövetkezése, mert nem tettek eleget az előírt jobbratartási kötelezettségüknek. Így az elhunyt munkavállaló közreható magatartása a baleset bekövetkezésében megállapítható.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Kötelezte a pervesztes felpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárási illeték viselésére.

Budapest, 2014. november 5.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

**Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
s.k. bíró**

A kiadmány hitelélül:Nné tisztviselő